

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. I. Quid, & quotuplex sit Libertas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

de peccato proprie dicto, ut l. 3. de lib. arb. c. 19. ubi, cum dixisset: Nam illud, quod ignorans quisque non recte facit, & quod recte volens facere non potest, ideo dicuntur peccata; quia de peccato illo libera voluntatis originem ducunt; illud enim praecedens meruit ista sequentia: explicat deinde duplicem acceptionem vocis peccatum, similitudine vocis lingua. Ut enim non tantum illud membrum, quo voces formamus, sed & ipsa verba dicuntur lingua; unde alia vocatur lingua Graeca, alia Latina: sic (ait S. Augustinus) non solum peccatum illud dicimus, quod proprie vocatur peccatum (libera enim voluntate, & ab sciente NB. committitur) sed etiam illud, quod jam de hujus supplicio consequatur, necesse est. Quibus simillima habet l. 1. de nuptiis, & concupisc. c. 23. Item in exposit. epist. ad Galat. in c. 5. ait: Aliud est enim non peccare, aliud non habere peccatum; nam, in quo peccatum non regnat, non peccat, id est, qui non obedit desideriis ejus: in quo autem non existunt omnino ista desideria, non solum non peccat, sed etiam non habet peccatum. Ex quibus patet, S. Doctorem, quando forte quaedam, ex ignorantia invincibili facta, appellat peccata, non loqui in proprio, sed in latiore sensu, in quo ad Rom. 7. concupiscentia appellatur peccatum.

71. Dices. Tamen S. Augustinus l. de grad. & lib. arbit. c. 3. verbis supra adductis subnectit sequentia: Sed & illa ignorantia, quae non est eorum, qui scire nolunt, sed eorum, qui tanquam simpliciter nesciunt, neminem sic excusat, ut sempiterno igne non ardeat, si propterea non credidit; quia non audit omnino, quod crederet: sed fortassis, ut minus ardeat: ergo etiam, qui tantum simpliciter ignorant, damnantur. Resp. om. totum & neg. suppositum, quod nescire simpliciter sit idem, ac nescire invincibiliter. Triplicem ignorantiam, ut supra n. 58. diximus, distinguit Magister Sententiarum, inter quas tertiam sic describit: Eorum, qui quasi simpliciter nesciunt, non renuentes, vel proponentes scire, quae neminem plene excusat, sed fortasse, ut minus puniatur.

Ecce simpliciter nescire est non renuere quidem, sed neque etiam proponere, vel curare, ut scias, hoc est, non quidem est aperte scientiam fugere, sed neque illam labore congruo procurare, seu, non quidem affectatam, sed tamen crassa ignorantiam laborare. Et certe expositio haec S. Augustino maxime conformis est; eum utique inter scire nolle, & inculpabiliter, seu invincibiliter nescire, seu inter ignorantiam affectatam, & invincibilem, medium detur, scilicet simplici ignorantia laborare ex negligentia. Obijciunt quidam hic etiam textum Angelici quodl. 8. a. 13. Quod agitur contra legem, semper est malum, nec excusatur per hoc, quod est secundum conscientiam. Sed de hoc agemus loco magis proprio, quando examinabimus, an in dubio legis semper sequendum sit tutius. n. 271.

72. Ob. 4. contra 4. conclus. Si datur ignorantia invincibilis juris naturae, tunc praepcepta taliter ignorata, vel obligant ignorantes, & sunt impossibilia: vel non obligant, & sunt frustranea: neutrum potest dici: ergo. Resp. neg. ma. & dico, quod obligent scientes, quibus non sunt impossibilia, non autem in actu secundo obligent ignaros; nec tamen propterea sunt frustranea, etsi non omnes omnino homines pro-

xime obligent; quia finem sufficientissimum habent, si obligent plures scientes. Hoc ipsum adversarii debent respondere de plurimis legibus positivis: consequenter non erit absurdum, idem dicere de quibusdam legibus naturalibus.

73. Ob. 5. DEUS facienti, quod est in se, non denegat gratiam: ergo, si homines diligenter orarent, vel facerent, quae DEUS ab ipsis requirit, nil juris naturalis ignorarent: ergo, si aliquid hujus ignorant, vincibiliter ignorant. Confir. S. August. l. 3. de lib. arb. c. 20. de DEO ait: Negligentibus autem, & peccata sua de infirmitate defendere volentibus, non ipsam ignorantiam, difficultatemque pro crimine objiceret, sed quia in eis potius permanere, quam studio quaerendi, atque discendi, & humilitate constendi, atque orandi, ad veritatem, ac facilitatem, pervenire voluerunt, iusto supplicio vindicaret. & c. 22. Quod ergo ignorat, quid sibi agendum sit, ex eo est, quod nondum accepit: sed hoc quoque accipiet, si hoc, quod accepit, bene usa fuerit: accepit autem, ut pie & diligenter quarat, si volet: ergo ex S. Augustino diligenter orantes, & quarentes, accipient scientiam, nec patientur ignorantiam.

74. Resp. Haec obiectio injuriam facit sanctissimis viris, Thomae, Bonaventurae, Scoto, ac innumeris aliis, quasi non pie orassent: vel necessariam ex parte sua diligentiam, & inquisitionem veritatis, omisissent; cum tamen plures eorum doctrinam suam magis orationis, quam studiorum assiduitate, adepti sint, & veritatis indagandae gratia, dies noctesque laborarint. In forma, neg. consequ. DEUS quidem facienti, quod est in se, nil negat necessarij ad salutem ipsius: at negat saepius alia, non necessaria, inter quae merito computanda venit scientia aliorum, juris quidem naturalis praepceptorum, sed hic, & nunc, proxime non obligantium, quibus proin etiam non observatis, adhuc patet recta in coelum via, sicut juxta adversarios eadem patet, non observatis quibusdam juris positivi praepceptis, inculpabiliter ignoratis.

Ad confirmationem eadem servit responsio. Ex objectis textibus S. Augustini rite quidem probatur, ignorantiam, ex qua peccatur, vincibilem esse oratione, aut fideli inquisitione: at non probatur, omnem ignorantiam esse vincibilem; cum DEUS orantibus quidem concedat notitiam illorum, sine quibus peccatum vitari non potest, aut ad quae hic, & nunc, proxime obligat; quia talis scientia ad salutem necessaria est: at non concedit DEUS, etiam orantibus, notitiam aliorum omnium, ad salutem non necessarium, ut jam dictum. Tandem adverto, quod S. Augustinus citatis textibus loquatur de negligentibus, quales non sunt plurimi, qui tamen multa, quae etiam ad jus naturale spectant, ignorant, ut jam ostensum, & experientia insuper quotidiana demonstrat.

QUESTIO II.

De Libero.

ARTICULUS I.

Quid, & quotuplex sit Libertas.

75. Libertas, ut videre est apud Magistrum Sententiarum l. 2. dist. 25.

12

quasi

quasi per totam, à Patribus, maxime à S. Augustino, assignatur triplex, prima à necessitate, secunda à peccato, tertia à miseria. Prima etiam vocatur libertas naturæ, de qua Apostolus 1. Cor. 7. v. 37. ait: *Non habens necessitatem, potestatem autem habens sua voluntatis.* Altera vocatur libertas gratiæ, de qua idem Apostolus ad Rom. 6. v. 18. ait: *Libertati autem à peccato, servi facti estis iustitiæ.* Tertia dicitur libertas gloriæ, de qua iterum Paulus ad Rom. 8. v. 21. *Ipsa creatura liberabitur à servitute corruptionis in libertatem gloriæ filiorum DEI.*

Ad nostrum autem scopum, hic propositum, tantum facit libertas naturæ; agimus enim de libertate omnibus communi; cum tamen libertas gratiæ, seu à peccato, detur in solis iustis: libertas autem gloriæ reperitur in solis Beatis. Item agimus de libertate, in ordine ad merendum, vel demerendum, ad quod non servit libertas gloriæ: libertas autem gratiæ sanctificantis (quæ hic potissimum intelligitur) non est necessaria, saltem ad demerendum, vel tantum de congruo merendum: quamvis ad meritum supernaturale utique requiratur gratia actualis.

76. Libertas autem naturæ alia dicitur libertas à coactione, alia libertas à necessitate. Prima datur, quando quis non cogitur invitus per vim, aut violentiam, ad aliquid faciendum, etsi necessarium agat. Hac libertate Beati amant DEUM; quia non amant coacti, aut inviti: hac ratione etiam infantes liberi sunt, imò & bruta. e. g. canis non invitus comedit, vel currit: & hac libertas vocatur etiam spontaneitas.

Alteram verò, & magis propriè dicta, libertas à necessitate (quæ etiam vocatur libertas indifferentiæ) datur, quando quis non tantum sponte aliquid agit, sed quando ita agit, ut possit non agere: & de hac maxime hic quæritur. Subdividitur autem hæc ipsa iterum in libertatem contrarietatis, & libertatem contradictionis. Libertas contrarietatis datur, quando quis potest agere duo positiva. e. g. amare DEUM, vel eum odisse, vel actum cum amore impossibilem elicere, vel saltem locum unius actus alium, vel speciem, vel intensiorem, differentem ponere. Libertas contradictionis non eodem modo explicatur ab omnibus. Qui admittunt, possibilem esse puram omissionem liberam, dicunt, libertatem contradictionis esse libertatem ad actum, & puram ejus omissionem; qui hanc possibilem negant, dicunt, libertatem contradictionis esse ad actum, & puram ejus nollitionem: e. g. ad actum amoris, & ad puram nollitionem amoris. His præmissis

77. Dico. Libertas indifferentiæ, seu à necessitate, est potentia, quæ positis omnibus ad agendum prærequisitis potest agere, & non agere. ita communissimè Theologi. Prob. 1. Deuteronom. 30. v. 19. ait Moyses: *Testes invoco hodie cælum, & terram, quod proposuerim vobis, vitam, & mortem, benedictionem, & maledictionem: elige ergo.* Josue 24. v. 15. *Optio vobis datur: eligite hodie, quod placet.* agitur autem ibi de cultu veri DEI, vel falsorum Deorum 2. Reg. 24. v. 12. dicit DEUS per Nathan ad David: *Trium tibi datur optio, elige unum, quod volueris.* Ecclesiastic. 15. v. 14. *DEUS ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu consilii sui: adjecit mandata, & præ-*

cepta sua: si volueris mandata servare, conferentur tibi, & in perpetuum fidem placitam facere. Apposuit tibi aquam, & ignem, ad quod volueris, porrigere manum tuam. Ante hominem vita, & mors, bonum, & malum, quod placuerit ei, dabitur illi: & iterum c. 31. v. 10. *Qui potuit transgredi, & non est transgressus: facere mala, & non fecit:* Hi textus, & plures alii similes, qui possent adduci, ut cuique obiter consideranti patet, exponi nequeunt, nisi dicatur, quod libertas sit potentia, quæ, habitis omnibus prærequisitis, potest agere, & non agere, non quidem potentiam simultatis, sed similitudinem potentiarum: ergo.

78. Prob. concl. 2. ex Conciliis. Tridentinum sess. 6. c. 5. ita habet: *Ita, ut tangente DEO cor hominis per Spiritus Sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens; quippe qui illam & abjicere potest:* & can. 4. *Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium à DEO motum, & excitatum, nihil cooperari, assentiendo DEO excitanti, atque vocanti, quo ad obtinendam justificationis gratiam se disponat, ac præparet: neque posse dissentire, si velit: sed velut inaniter quoddam nihil omnino agere, merèque passivè se habere, anathema sit:*

Concilium Senonense in Gallia anno 1528. sub Clemente VII. in Decretis fidei. Decreto 17. sic habet. *Cum igitur reliquerit DEUS hominem in manu consilii sui, apposeritque coram eo ignem, & aquam, bonum & malum, ut, ad quodcumque voluerit, porrigat manum suam: nec ab ipse beatus ille dicatur, qui potuit transgredi, & non est transgressus, & facere mala, & non fecit: quod sub eo sit appetitus ejus, & domineatur illius: ac denique percurrenti Sacram Scripturam passim obvium sit, quod liberum, utramvis in partem, hominis arbitrium asseveret, satis esse visum est.* Ex quibus verbis habetur, tum textus supra allatos rectè à nobis adductos; tum hominem liberum posse utrumvis agere, adeoque libertatem esse potentiam in conclusione nostra expositam.

79. Prob. conclusio 3. ex Pontificum definitionibus. S. Pius V. & Gregorius XIII. damnarunt inter propositiones 79. Bajanæ, etiam istas: scilicet 39. *Quod voluntariè sit, etiam si necessarium fiat, liberè tamen sit.* 41. *Is libertatis modus, qui est à necessitate, sub libertatis nomine non reperitur in Scripturis, sed solum nomen libertatis à peccato.* 66. *Sola violentia repugnat libertati hominis naturali.* 67. *Homo peccat etiam damnabiliter in eo, quod necessariò facit.* Inter quinque famosas propositiones Janfenii, ab Innocentio X. & Alexandro VII. damnatas, tertia est ista: *Ad merendum, & demerendum in statu naturæ lapsæ non requiritur in homine libertas à necessitate, sed sufficit libertas à coactione:* ergo ad libertatem non sufficit tantum absentia violentiæ, sed requiritur etiam absentia necessitatis spontaneæ: adeoque dari debet potestas ad utrumque: simulque, præsertim ex propositione 41. Baji damnata, roboratur explicatio textuum S. Scripturæ num. 77. allatorum

80. Prob. conclusio 4. ex Patribus: S. Augustinus pluribus locis, præsertim l. de gratia, & libero arbitrio, item tribus libris de libero arbitrio docet, in hominis liberi potestate esse situm, bonum, vel malum eligere: adduco unum, aut al-

terum textum. l. 3. de liber. arbit. c. 1. ait: Si enim natura, vel necessitate iste motus aversionis à DEO existit, culpabilis esse nullo pacto potest. & inferius: In eoque similis est motus liber illi motui, quo deorsum versus lapis fertur, quod, sicut iste proprius est lapidis, sic ille animi; verumtamen in eo dissimilis, quod in potestate non habet lapidis cobibere motum, quo fertur inferius: animus vero, dum non vult, non ita movetur, ut superioribus desertis inferiora deligat. & sub finem capituli. Motus autem, quo hic, atque illic voluntas convertitur, nisi esset voluntarius, atque in nostra potestate, neque laudandus, cum ad superiora, neque culpandus homo esset, cum ad inferiora detorquet, quasi quandam cardinem voluntatis &c. Homil. 12. inter 50. ait: Cum per DEI adiutorium in potestate tua sit, utrum consentias diabolo: quare non magis DEO, quam ipsi obtemperare deliberas? & post pauca: Cum DEUS potestati homini in potestate non consentire Satanae: & iterum: Nostrium est, vel eligere, vel repudiare, quod suggerit.

S. Hieron. l. 3. Dialogorum contra Pelagianos c. 4. Hoc est, quod tibi in principio dixeram, in nostra esse possum voluntate, vel peccare, vel non peccare: & vel ad bonum, vel ad malum extendere manum, ut liberum fervetur arbitrium. S. Ioan. Damascenus l. 2. de fide c. 26. In nobis autem sunt ea, quorum sumus liberam adepti potestatem, & facere, & non facere: S. Optatus Millevitanus l. 7. adversus Parmenianum. sub initium. Quidquid de voluntate potest ab homine fieri, hoc meruit prohiberi: quidquid necessitas peccat, non potest magnis viribus accusari. Denique voluntas habet penam, necessitas veniam. Homicida scelus, dum nemo cogit, potest & facere, potest & non facere: adulterium meretur, dum desoris nemo compellit, potest admittere, potest & non admittere: & cetera huiusmodi, in quibus liberum habetur arbitrium. S. Irenaeus adversus haereses lib. 4. cap. 71. ait de DEO: Consilium quidem bonum dat omnibus: posuit autem in homine potestatem electionis, quemadmodum & in Angelis. Similia habent alii SS. Patres, quos vide apud Bellarminum. tom. 4. de gratia, & libero arbitrio. l. 4. c. 9.

81. Prob. conclus. 5. etiam ex communi sensu, & notione nominis, communissime recepta. Libertas, de qua hic agitur, seu libertas, ut dicitur, naturae, opponitur ex communissimo omnium sensu necessitati; nullus enim censet, liberum esse eum, qui est necessitatus ad unum, aut eum, qui non potest facere, vel omittere, vel contrarium facere, si sit libertas contrarietatis: ergo debet esse potentia ad utrumque expedita, seu, quod idem est, debet esse potentia, quae, positis omnibus ad agendum praerequisitis, potest agere, & non agere, simulate potentiae, ut iam diximus, non potentia simultatis, hoc est, ut simul habeat utramque potentiam, non tamen possit utramque simul exercere (alias contradictoria, vel contraria faceret) sed divisim, hoc est, pro lubitu, unam, vel alteram. Alii dicunt, hominem liberum posse agere utrumque in sensu diviso, non composito: intellige, non in sensu diviso potentiae; quia utraque simul datur: sed in sensu diviso exercitii, seu actus; quia non potest conjungere actum utrumque.

Confirm. In definitionibus, vel primis notionibus nominum, & rerum, debet dari auctoritate: atqui est innegabile, quod communis sensus per libertatem intelligat talem potentiam: ergo, minor patebit cuicunque, praesertim legenti paulo antiquiores auctores; quod enim pauci adacti consequentia doctrinae, cum libertatem aperte negare non audent, aliam definitionem voluerint confingere, non obest communi aliorum sensui, praesertim, cum illorum explicatio non stet cum Pontificum definitionibus, & Conciliorum decretis &c. Hi tamen ipsi pauci causa sunt, ob quam haec definitio fusiùs fuit probanda, ne scilicet libertas, dum nomine tenus asseritur, re ipsa impunè negetur.

82. Respondet quidam Recentior, libertatem tantum exigere, ut omnis actio possit componi cum potestate ad agendum, seu cum praerequisitis ad posse: non verò cum omnibus praerequisitis ad agere. Sed contra. Vel intelligitur potestas completa, & proxima: & est potestas constituta ex omnibus praerequisitis ad agendum; aliter certe intelligi nequit, me posse complete, & proxime agere, quam, si habeam omnia praerequisita ad agendum. Dico praerequisita; nam, cum ipsa actio formaliter etiam requiratur ad agendum, & ipsa non constituat libertatem in actu primo, haec non constituitur ex omnibus requisitis ad agere, sed tamen ex omnibus praerequisitis.

Vel intelligitur potestas tantum incompleta, aut remota: & haec ad libertatem non sufficit. Sanè nemo ex haereticis negavit homini potestatem aliquam incompletam, & remotam ad utrumque libertatis extremum: & tamen negarunt libertatem, atque propterea ab Ecclesia damnati sunt. 2. Quando tantum datur potestas incompleta ad unum extremum, hoc ipso non potest istud fieri, ut videtur tam clarum, quam clarum, quod habens optimos oculos, & objecta proxima, non possit videre sine luce: ergo in hoc casu datur necessitas ad alterum; consequenter nulla electio. 3. Tridentinum citatum n. 78. docet, quod voluntas illi gratiae, cui hic, & nunc, consentit, possit dissentire, possit eam abicere: ergo cum omnibus praerequisitis ad agendum (haec enim necessariò dantur, quando voluntas consentit) potest non agere, sive etiam oppositum agere.

83. Resp. quidam Lovaniensis, ad libertatem sufficere, quod sit actus à voluntate nostra; cum enim voluntas sit in potestate nostra, etiam actus, qui ab ea profluit, erit in potestate. Haec valde ambigüe dicta sunt; nam voluntatem esse in nobis, vel in nostra potestate, variè exponi potest. Primo enim voluntas in se ipsa, & formaliter accepta, pro potentia volendi, necessariò est in nobis, sicut intellectus; unde sic accepta non est in nostra potestate. Secundo, si voluntas, accipitur pro actu voluntatis, dicitur in nostra potestate, denominatione accepta à potiori; quia ut plurimum actus sunt liberi, quamvis utique etiam aliqui sint necessarii, ut actus indeliberati in via, amor beatificus in patria. Tertiò, voluntas, si subintelligatur, ut libere determinans se ipsam, etiam est in nostra potestate, quatenus scilicet est in nostra potestate, ut datur hoc concretum libere

determinans, quamvis non sit in potestate nostra ut detur ejus subiectum.

Jam quocunque in sensu accipiatur voluntas, consequentia, vel illatio adversari, quod omnis actus à voluntate profluens, sit eo ipso in nostra potestate, ac liber, est nulla; nam in primo sensu etiam antecedens est falsum: in secundo sensu negatur, quod omnis actus voluntatis, si non profluat ab ea, ut proximè expedita ad utrumque, sit liber: & in tertio negatur, quod voluntas ad omnem actum se liberè determinet. Quod si adversarius, ut videtur, velit, omnem actum à voluntate, quomodocunque profluentem, eo ipso esse liberum, manifestè contradicit definitionibus S. Pii V. & Gregorii XIII. citatis *num. 97.* Sed nec hæretici unquam negarunt, actus necessarios plurimos à voluntate produci: & tamen negarunt libertatem, atque ut eam negantes damnati sunt, nec tantum; quia nomen, sed; quia ipsam rem negarunt.

84. Respondet alius Lovaniensis, se, negando hanc definitionem, tantum illud docere, quod docent Thomistæ, dum ajunt, stantibus omnibus requisitis ad agendum (inter quæ etiam est prædeterminatio physica) non posse dari omissionem actus. Sed imprimis Thomistæ Recentiores nunc satis communiter negant, prædeterminationem se tenere ex parte actus primi, & dicunt, eam se tenere ex parte actus secundi, vel intermedii inter primum, & secundum: adeoque non volunt, prædeterminationem esse aliquid ex prærequisitis, sed tantum ex requisitis, de quibus vide *num. 82.* Dein Thomistæ definitionem nostram admittunt, & si ex hac impugnatur eorum prædeterminatio, non propterea negant eam definitionem: sed student ostendere, libertatem sic definitam stare cum sua prædeterminatione. Si quis tamen ex Thomistis definitionem hanc negaret, nostris rationibus efficaciter impugnari posset.

ARTICULUS II.

Solvuntur Objectiones.

85. **O**B. 1. Juxta Scripturas omnis actus voluntarius est imputabilis agenti: ergo etiam est liber. antec. prob. *Psal. 53. v. 8.* dicitur: *Voluntariè sacrificabo tibi,* quod S. Ambrosius. *l. 2. de fide c. 3.* explicat, ut significet idem, ac liberè, seu, ut ait, *in potestate habere, quæ vellet.* ad *Hebr. 10. v. 26.* *Voluntariè peccantibus.* 2. *Machab. 1. v. 3.* *Faciat is ejus voluntatem, corde magno, & animo volenti:* ergo &c. Similia in Scripturis occurrunt passim. Resp. neg. ant. ad prob. neg. conf. Ut advertit Suarez *in 1. 2. tr. 2. disp. 1. sect. 3. n. 25.* Gormaz *de act. hum. n. 276.* & alii, voluntarium ex perfectione cognitionis, seu perfectum, ordinariè in viatore est liberum: hinc duo ista vocabula sæpe à Scripturis, PP. & communi etiam modo loquendi, sumuntur pro eodem: adeoque non intelligitur quomodocunque, sed speciali modo voluntarium, seu liberum.

86. Ob. 2. ex SS. Patribus. S. Augustinus, *de natura, & gratia. c. 46.* cum sibi obje-

cisset illud Pelagii dictum: *Voluntatis enim arbitrio, ac deliberatione privatur, quidquid naturali necessitate confingitur.* respondet, absurdè hoc dici. Idem in *Enchiridio c. 105.* ait: *Aut voluntas non est, aut libera dicenda est.* & *l. 1. retract. c. 15.* ait: *Voluntas est animi motus cogente nullo: & ferme idem dicit de libero: ergo ad libertatem non requiritur absentia omnis necessitatis, etiam invincibilis, sed tantum absentia violentiæ, & coactionis.* Resp. dist. conf. ergo ad libertatem indifferentiæ, requisitam ad meritum, vel demeritum, non requiritur absentia omnis necessitatis invincibilis. neg. conf. ad libertatem tantum à coactione, peccato, vel miseria. conc. conf. Sanè S. Augustinus *n. 80.* & pluribus aliis locis, qui possent citari, nobiscum sentit, nec hoc loco sibi contradicit.

Unde, quod attinet ad primum textum, S. Aug. non hoc dicit, sed tantum, quod per absurdum sit dicere, quod non pertineat ad voluntatem id, quod hæc necessariò vult, vel necessariò non vult: exemplum autem ponit in DEO, qui non potest velle peccare, & necessariò non vult peccare: & in nobis, qui non possumus velle esse infelices, sed necessariò volumus esse felices: quis autem dicat, DEUM habere libertatem indifferentiæ ad nolitionem peccati, vel nos ad volitionem infelicitatis? Equidem videtur Pelagius, ibi loqui de voluntate libera libertate indifferentiæ: at S. Aug. non directè illi respondet; quia non est illi ibi controversia, an detur liberum arbitrium: sed, an possit quis vitare peccata, & bene vivere absque gratia Christi: quam gratiam si admittat Pelagius, sæpe ait S. Doctor, non fore ampliùs controversiam; nec negat absolute dictum Pelagii, sed tantum dicit: *Et hic nonnulla questio est,* scilicet, de qua libertate sit sermo, an de libertate indifferentiæ, an de libertate à miseria, & peccato, quam ibi præcipue negandam contendit S. August. in homine lapsio sine gratia DEI: & dein primum subjungit, per absurdum esse dicere, non spectare ad voluntatem actus, etiam naturaliter elicitos.

Secundus textus non ita habet, sed sic: *Postea in beatitudine verò sic erit, ut male velle non possit homo, nec ideo libero carebit arbitrio: multò quippe liberius erit arbitrium, quod omnino non poterit servire peccato: neque enim culpanda est voluntas, aut voluntas non est, aut libera dicenda non est, quæ beati esse sic volumus, ut esse miseri non solum nolumus, sed nequaquam prorsus velle possimus:* ex quibus est manifestum, S. Doctorem non loqui de libertate indifferentiæ: sed de libertate à peccato.

87. Tertius textus, ut facile colliget, qui leget contextum, per terminum cogente vult significare necessitante, ut advertit Suarez. *in 1. 2. tr. 2. de voluntario disp. 1. sect. 3. n. 14.* nam S. Augustinus eodem loco. ait, sic etiam primos parentes nullo cogente, seu libera voluntate peccasse, à quibus utique non tantum violentia, sed etiam necessitas omnis absuit, ut ipsi adversarii non negant; cum fuerint in statu naturæ integræ. Et addit S. Pater, tentatorem fuasse iis, non coegisse. Sic etiam hos terminos accipit S. Cyrillus. *Catechesi. 4. titulo de anima.* S. Irenæus *adversus hæreses lib. 4. c. 71.* & S. Bernardus *de gratia*